

การจัดการความรู้
(KNOWLEDGE MANAGEMENT)

กรณีศึกษา: การพยาบาลผู้ป่วยโรคจิตเภท ผ่าน
ภาพยนตร์เรื่อง “A BEAUTIFUL MIND”

MOVIE-BASED LEARNING

ในการจัดการเรียนการสอน
รายวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช

ภาควิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์อัครราชกุมารี ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์

MOVIE-BASED LEARNING

- **Movie-Based Learning (MBL)** คือ กลวิธีที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนสอน ที่ใช้ภาพยนตร์ เป็น “ห้องปฏิบัติการจำลอง” (**cinematic simulation**) เชื่อมโยงทฤษฎี ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจโรค ลักษณะ อาการ สาเหตุ การรักษา การพยาบาล และมิติของการฟื้นฟูสู่สภาวะ (**recovery**) ได้อย่างเป็นรูปธรรม ก่อน ต้องเผชิญสถานการณ์จริงในคลินิก
- **MBL** จึงไม่ใช่เพียง “ดูหนังแล้วตอบคำถาม” แต่เป็นการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ **active** ผ่าน การเรียนรู้จากภาพยนตร์ → วิเคราะห์ตามหลักวิชาการ → อภิปราย → สะท้อนการเรียนรู้ → ประยุกต์ใช้

ที่มาและความสำคัญ (1)

ทำไมต้องทำ KM เรื่อง Movie-Based Learning

1 อาการที่เป็นนามธรรม

หลง หลงผิด อารมณ์ผิดปกติ
ยากต่อการทำความเข้าใจจาก
ตำราเพียงอย่างเดียว

2 ทักษคติเชิงลบ/ดีตรา

นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความกลัว
วิตกกังวล และอคติต่อผู้ป่วยจิต
เวชก่อนเรียน/ขึ้นฝึกปฏิบัติ

3 โรค และแหล่งฝึกจำกัด

- ความหลากหลายของโรค
- ความหนาแน่นของสถาบัน
การศึกษาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติในหอ
ผู้ป่วยจิตเวช

งานวิจัยสนับสนุนในต่างประเทศ

1	Eweida et al. (2024, Teaching & Learning in Nursing – RCT)	Cinematic simulation ในนักศึกษาพยาบาล เพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญทางจิตใจ (Mental Mastery)	คะแนน emotion regulation, resilience และ empathy เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
2	Song et al. (2023, Teaching & Learning in medical undergraduates -RCT)	ใช้ภาพยนตร์ 3 เรื่อง ในการสอน psychopathology	สนใจในวิชาเรียน (Interest), เข้าใจในอาการทางจิต (Understanding), และยอมรับในผู้ป่วยจิตเวช (Acceptance) สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีบรรยายแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญ
3	Arkan et al. (2024, J. Psychiatric & Mental Health Nursing)	การสอนพยาบาลจิตเวชด้วยภาพยนตร์ (เชิงคุณภาพ)	เข้าใจทฤษฎีลึกซึ้งขึ้น เกิดทักษะคิดวิเคราะห์ รวมถึงช่วยลดอคติ และเพิ่ม empathy ในการดูแลผู้ป่วย
4	Rosenstock (2003, Academic Psychiatry)	Beyond A Beautiful Mind: Film Choices for Teaching Schizophrenia	A Beautiful Mind เป็นสื่อที่แสดงอาการโรคจิตเภทได้ครบ รวมทั้งให้ความหวังด้านการฟื้นฟู

งานวิจัยสนับสนุนในประเทศไทย

Choenarom & Samputtanon, JMIR Nursing (2025)

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 132 คน
(Quasi-experimental design)

โปรแกรม **Question-Embedded Movie Clips Learning** ในวิชาการพยาบาลจิตเวช ทำให้ผลลัพธ์การเรียนรู้เรื่องสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดดีกว่ากลุ่มที่ใช้ **mind mapping** อย่างมีนัยสำคัญ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี —
Rama Nurs. J. (2013)

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 191 คน
(crossectional design)

การศึกษาเจตคติของนักศึกษาต่อการใช้สื่อภาพยนตร์ ในวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิตพบว่า นักศึกษามีเจตคติเชิงบวกต่อการใช้ภาพยนตร์ประกอบการสอน นอกจากนี้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาในการดูแลผู้ป่วย ทำให้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และการทำงานเป็นทีม

Ekapum Jiemwittayanukul (2025) -
Journal of Education, Prince of
Songkla University, Pattani Campus

Academic Article: Active Learning for Sustainable Development Goals through Movie-Based Learning

การเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์เป็นฐานเป็นหนึ่งในการเรียนรู้เชิงรุกที่ดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจชั้นเรียนได้ดีกว่าการสอนแบบบรรยายปกติ อีกทั้งยังช่วยฝึกฝนทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การคิด การอ่าน การเขียน รวมไปถึงการวิเคราะห์ผ่านการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน นอกจากนี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ สร้างการมีส่วนร่วม อีกทั้งผู้เรียนยังได้รับประสบการณ์ทางอารมณ์และเข้าใจชีวิตที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นผ่านการชมภาพยนตร์

MOVIE-BASED LEARNING

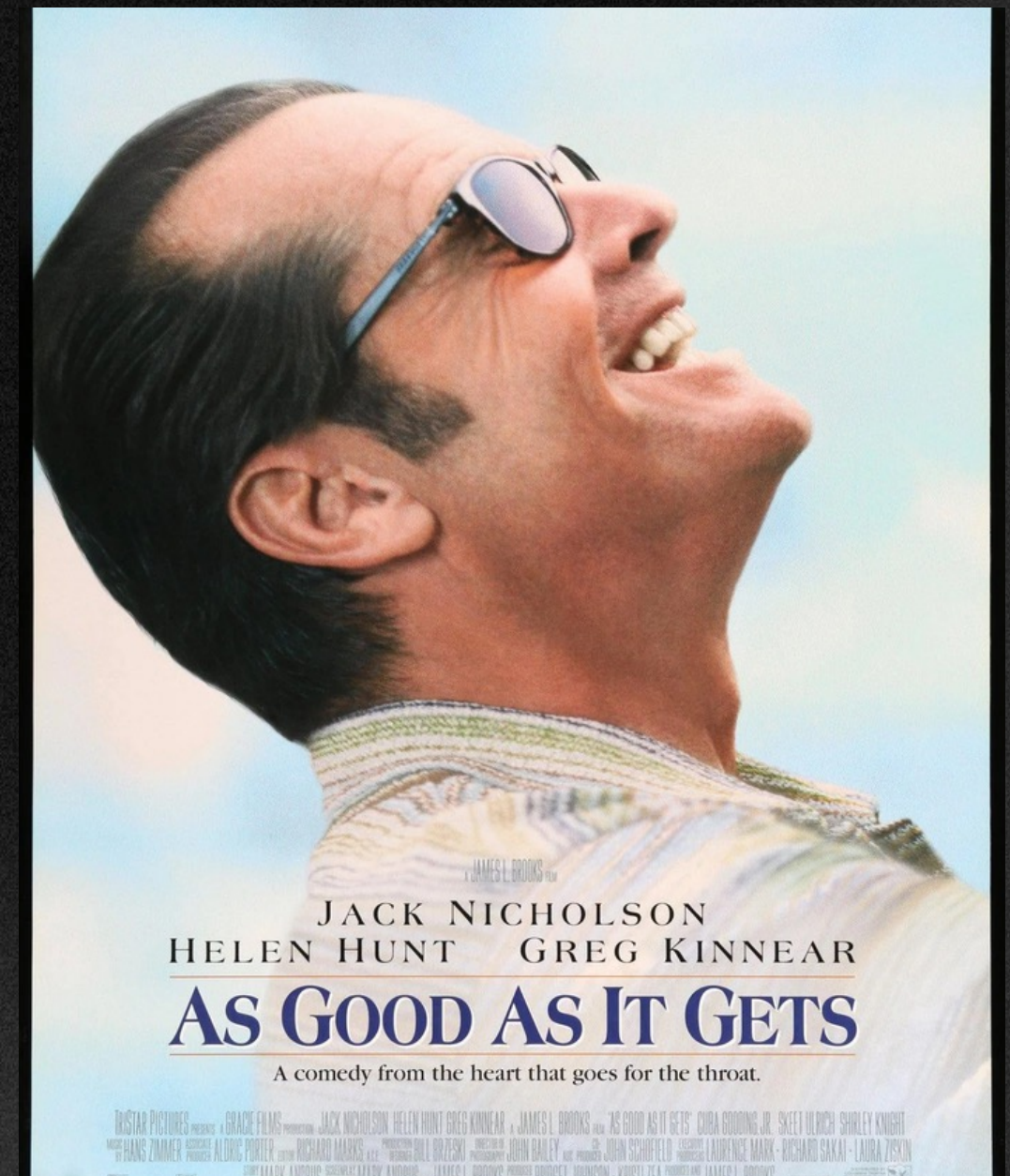
กับหัวข้อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในภาควิชาฯ

การพยาบาลผู้ป่วยโรคจิตเภท
[Schizophrenia disorder]
A Beautiful Mind

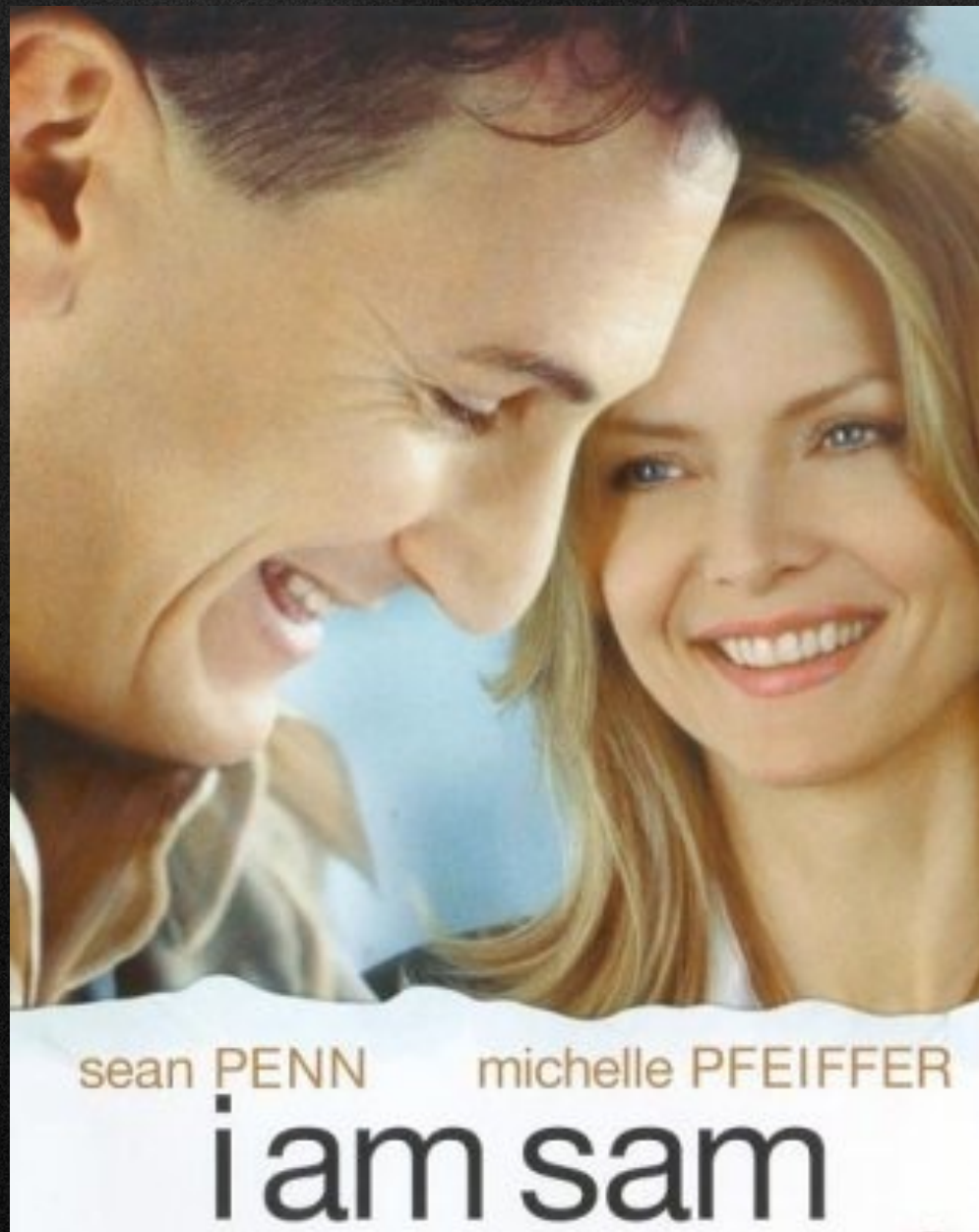
การพยาบาลผู้ที่มีบุคลิกภาพแปรปรวน
[AntiSocial PD]
Good Will Hunting

การพยาบาลผู้ป่วยโรคย้ำคิดย้ำทำ [OCD]
As Good As It Gets

MOVIE-BASED LEARNING

กับหัวข้อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในภาควิชาฯ

การพยาบาลเด็กและวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางจิต
[Autistic]

i am sam

การพยาบาลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติจากการกิน
[Eating Disorder]

To The Bone

การพยาบาลผู้ป่วยโรคอารมณ์สองขั้ว
[Bipolar]

Silver Linings Playbook

Input – Process – Output ของ Movie-Based Learning

กรณีศึกษา

ทำไมเลือก “A Beautiful Mind” สอนเรื่องการพยาบาลผู้ป่วยโรคจิตเภท

เรื่องย่อโดยสังเขป

ภาพยนตร์ดัดแปลงจากชีวิตจริงของ John Nash นักคณิตศาสตร์รางวัลโนเบล ผู้เริ่มมีอาการของโรคจิตเภทขณะศึกษาที่มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน เนื้อเรื่องแสดงกระบวนการของการเจ็บป่วย ลักษณะอาการ ระยะของการดำเนินโรค การวินิจฉัย การบำบัดรักษา การพยาบาล และเส้นทางการฟื้นคืนสู่สภาวะในระยะยาว โดยมีภรรยา Alicia เป็นผู้ดูแลหลักตลอดการเจ็บป่วย

- 1 แสดงกระบวนการหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดการเจ็บป่วย (Bio-Psycho-Social model and 4Ps)
- 2 แสดงลักษณะอาการสำคัญที่ครอบคลุม 3 domain ได้แก่ positive, negative และ cognitive
- 3 แสดงระยะการดำเนินโรค ได้แก่ prodromal, acute, stabilization และ residual phase
- 4 แสดงบทบาทของครอบครัวและผู้ดูแล รวมถึงการวินิจฉัย กระบวนการรักษา และผลข้างเคียงของการรักษา
- 5 ให้ความหวังต่อการฟื้นตัวและการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า — ช่วยลดการตีตราของนักศึกษาต่อผู้ป่วยจิตเวช

การออกแบบการสอน (1)

ขั้นก่อนดูภาพยนตร์ (Pre-Viewing)

1

ทดสอบความรู้ก่อนเรียน

Pre-test

ความรู้เรื่องโรคจิตเภทและการ
พยาบาลผู้ป่วยโรคจิตเภท

2

ปูพื้นทฤษฎีสั้น ๆ

Mini-lecture:

**Bio-Psycho-Social
model, symptoms &
diagnostic, clinical
phase, treatment and
nursing care**

3

แจก **Viewing Guide**

ใบงานคำถามนำสังเกต พร้อม
กำหนดประเด็นที่ต้องสังเกต
ระหว่างชมภาพยนตร์

4

มอบหมายบทบาท
กลุ่มย่อย

แบ่งบทบาท:

สาเหตุ / ลักษณะอาการ / การดำเนิน
โรค / การรักษา / การพยาบาล /
บทบาทครอบครัว / การดูแลต่อเนื่อง

การออกแบบการสอน (2) ชั้นระหว่างชมและหลังชมภาพยนตร์ (Viewing and Post-viewing)

- การชมจากสำคัญ เช่น

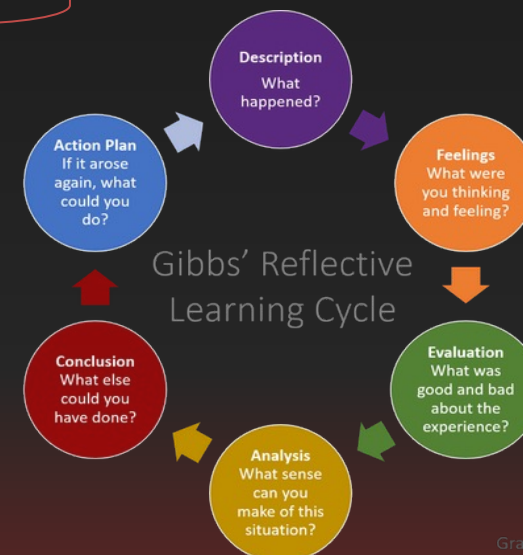
- 1 เริ่มมีอาการที่มหาวิทยาลัย (onset & prodromal signs)
- 2 การผจญภัยกับ Parcher (delusion of persecution)
- 3 การเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวช (treatment)
- 4 การฟื้นตัวและรับรางวัลโนเบล (recovery & rehabilitation)

- อภิปรายกลุ่มย่อย

- การสะท้อนคิด (Gibbs' Reflective Cycle หรือ 3-2-1 summary)

เชื่อมโยงสู่กระบวนการพยาบาล

- **Assessment** — ประเมินพฤติกรรม/อาการของ John Nash ในภาพยนตร์
- **Diagnosis** — กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล
- **Planning** — กำหนดเป้าหมายและเกณฑ์การประเมินผล
- **Implementation** — ออกแบบกิจกรรมการพยาบาลที่เหมาะสม
- **Evaluation** — ประเมินผลจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเรื่อง

Self reflection 3-2-1 summary

3 things I learned today
2 things I found interesting
1 thing I will apply

ตัวอย่างข้อวินิจฉัยและกิจกรรมการพยาบาลที่ถอดจากภาพยนตร์

ข้อวินิจฉัยการพยาบาล (NANDA)	กิจกรรมการพยาบาล
Risk for other-directed violence	สร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด, reality orientation, ดูแลความปลอดภัย
Disturbed thought processes	ประเมินความเสี่ยงต่อการทำร้ายตนเอง/ผู้อื่น, สื่อสารเชิงบำบัดโดยไม่โต้แย้งความเชื่อโดยตรง, การรักษาต่อเนื่อง
Ineffective coping pattern	psychoeducation, ฝึกทักษะการเผชิญปัญหาอย่างเป็นระบบ
Impaired social interaction	ฝึกทักษะทางสังคม, กิจกรรมกลุ่มบำบัด, แรงเสริมทางบวก
Caregiver role strain (กรณี Alicia)	psychoeducation แก่ครอบครัว, ประสานแหล่งสนับสนุนทางสังคม

“A Beautiful Mind”

กับ
การเรียนการสอน
เรื่อง
การพยาบาลผู้ป่วย
โรคจิตเภท

อ้างอิง ChatGPT generate
<https://chatgpt.com/c/6a9fae81-6388-83ec-a59d-af448e354589>

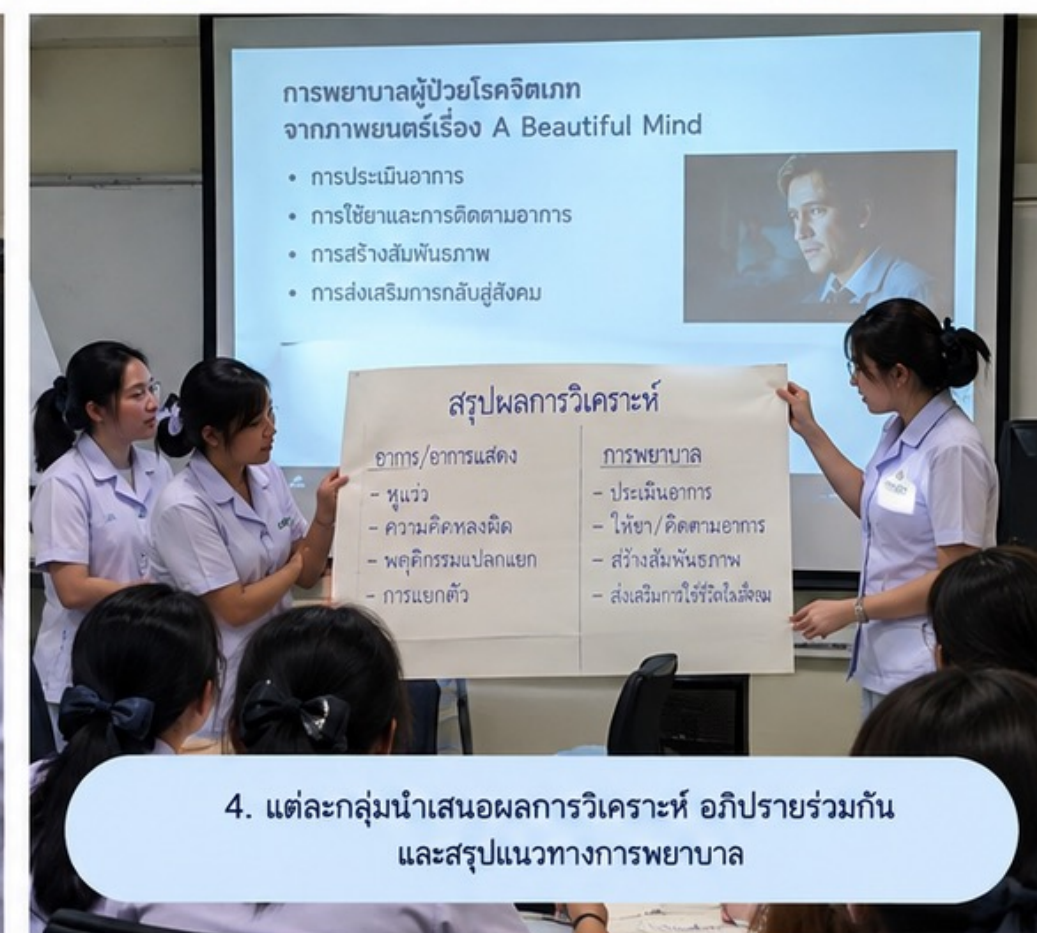
1. ทั้งห้องเรียนชมภาพยนตร์เรื่อง Beautiful Mind เพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์ของผู้ป่วยโรคจิตเภท

2. แบ่งกลุ่มย่อย วิเคราะห์เนื้อหาจากภาพยนตร์ตามประเด็นการพยาบาลโรคจิตเภท

3. ดูหนังรายกลุ่มย่อย พร้อมจดบันทึกและสรุปประเด็นสำคัญเพื่อนำเสนอในชั้นเรียน

4. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ อภิปรายร่วมกัน และสรุปแนวทางการพยาบาล

การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ (Outcome Assessment)

1 Cognitive (ด้านความรู้)

Pre-Post test

ความรู้เรื่องโรคและการพยาบาลผู้ป่วยโรคจิตเภท

2 Affective (ด้านเจตคติ)

จากข้อคำถามในแบบประเมินบันทึกสะท้อนคิด
(คิดและรู้สึกอย่างไร / **3-2-1 summary**)

3 Psychomotor (ด้านทักษะ)

Rubric ประเมินแผนการพยาบาล (จากรายวิชาปฏิบัติ)

4 Reflective (ด้านการสะท้อนคิด)

แบบประเมินบันทึกสะท้อนคิด
(**Reflective Journal**)

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

Movie-Based Learning ไม่ได้ทำให้การเรียนรู้สนุกขึ้นเท่านั้น แต่ทำให้นักศึกษานำ ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก และการสังเกต มาแลกเปลี่ยนและสังเคราะห์กับหลักวิชาการ จนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์และดูแลผู้รับบริการจิตเวชได้

1

คัดเลือกภาพยนตร์ให้ตรงวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ผ่านการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็นและมติร่วมกันของทีม
อาจารย์ผู้สอน ก่อนบรรจุในแผนการสอน

2

มีทักษะการนำอภิปรายหรืออำนวยความสะดวก

อาจารย์มีการใช้เทคนิคการ **debrief** และการสะท้อนคิดตามโครงสร้าง

3

จัดสรรเวลาในผังรายวิชาอย่างเพียงพอ

ไม่ใช่การฉายภาพยนตร์เพียงอย่างเดียว ต้องมี **Viewing Guide** และ
การนำอภิปรายที่มีโครงสร้างชัดเจน

4

สร้างคลังความรู้กลาง (Knowledge Repository)

รวบรวมสื่อ คู่มือ และแบบประเมินเฉพาะที่สอดคล้องของรายวิชา

5

ความต่อเนื่อง ขยายผลอย่างเป็นระบบ

ประชุมหารือเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนและพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชาทุกปี
การศึกษา

KNOWLEDGE MANAGEMENT

กรณีศึกษา: การพยาบาลผู้ป่วยโรคจิตเภท ผ่าน
ภาพยนตร์เรื่อง "A BEAUTIFUL MIND"

THANK YOU!

ภาควิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์อัครราชกุมารี ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์